

LUNDS
UNIVERSITET

Sociologiska institutionen

UNGDOMSARBETSLÖSHET

- **EN KVALITATIV STUDIE OM UNGDOMARS FÖRÄNDRADE LIVSSTIL
OCH SOCIALA RELATIONER**

FÖRFATTARE: SANDRA JAVANI

KANDIDATUPPSATS: SOCK08, 15 HP

HÖSTTERMIN 2021

HANDLEDARE: MARIE SÉPULCHRE

Abstrakt

Författare: Sandra Javani

Titel: Ungdomsarbetslöshet, en kvalitativ studie om ungdomars förändrade livsstil och sociala relationer

Kandidatuppsats: SOCK08, 15 hp

Handledare: Marié Sépulchre

Sociologiska institutionen, höstterminen 2021

Denna Sociologiska studie redogör för ungdomars upplevelse kring arbetslöshet. Syftet med denna undersökning är att få en bättre insikt om ungdomars livsstil har blivit påverkad av deras situation som arbetslös. En extra tyngd har även lagt på att få en uppfattning om deras relationer till familj och vänner har förändrats. Det är en kvalitativ studie som har grundats på semistrukturerade intervjuer med fem arbetslösa unga vuxna mellan åldern 20–25 år.

Analysen i denna studie är baserad utifrån två teorier, Pierre Bourdieus teori om det sociala rummet, samt Erving Goffmans teori om Stigma. Resultatet i denna studie kan sammanfattas med utgångspunkt i att arbetslösheten har varit en förändring i både ungdomarnas livsstil och relationer till omgivningen. Ungdomarna beskriver även en frustration som arbetslösheten har orsakat. Studiens resultat visar även att den största orsaken till att deras livsstil inte är densamma som förr är på grund av deras ekonomiska begränsningar, som numera finns i deras liv. Dessutom hade utbildningsnivån inte någon större betydelse för hur jobbmöjligheterna ser ut, av den orsaken att kraven som ställs på ungdomarna är för höga oavsett vilken nivå din utbildning är på.

Nyckelord: ungdomar, arbetslöshet, livsstil, omgivning

Förord

Jag vill utnyttja tillfället här att tillägna ett tack till alla personer som har tagit sin tid och varit en del av denna studie, utan er hade denna undersökning inte kunnat genomföras. Jag vill tacka dem fem respondenterna som ställde upp och delade med sina upplevelser och känslor kring arbetslöshet. Och även tog sin tid att vara med på intervjuer och gett mig de empiriska material jag behöver för denna studie. Och ett stort tack till min familj och vänner för allt stöd. Avslutningsvis vill jag hylla min handledare Marié S epulchre, ett stort tack f or din tid och feedback under uppsatsens skrivande. Utan dina id eer och v agvisningar hade inte denna studie n a tt fram till slutet.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	1
1.1 Syfte/ problemformulering	2
1.2 Avgränsning.....	2
2. Begreppsförklaring	3
2.1 Arbetslöshet	3
2.2 Långtidsarbetslös	3
2.3 Livsstil	3
2.4 Ungdom.....	3
3. Tidigare forskning.....	4
3.1.1 långvarig arbetslöshet.....	4
3.1.2 Arbetslöshet och familjerelationer	5
3.1.3 Bakomliggande faktorn till att nyexaminerade är arbetslösa.....	6
3.2 Teori	7
3.2.1 Pierre Bourdieu- Sociala rummet.....	7
3.2.2 Erving goffman-stigma	10
4. Metod.....	11
4.1 Datainsamling.....	11
4.2 Urval	11
4.3 Etik.....	13
4.5 Informanterna.....	13
4.6 Intervjuprocessen.....	14
5. Analys	16
6. Resultat & Analys	17
6.1 Förändrad relation till omgivningen.....	17
6.2 För höga krav på arbetsmarknaden	19
4.4 Förändrad livsstil	21
7. Diskussion & Slutsats.....	23
8. Referenser	26
9. Bilaga 1	29
Intervjuguide.....	29
Bakgrund	29
Familj, vänner och omgivning	29
Ungdomars upplevelse kring arbetslöshet och förändrad livsstil.....	29

1. INLEDNING

Ämnet arbetslöshet har alltid varit något aktuellt i samhället, men är det något tillfället där ungdomsarbetslösheten är som mest angeläget i Sverige är det nu. Numera ligger ungdomsarbetslösheten som kraftigast sedan 30-talet (Arbetsförmedlingen:2021). Statistik från arbetsförmedlingen visar att 62 000 ungdomar mellan åldern 18–24 år har varit registrerade som arbetssökande sedan januari 2020. Detta speglar en rejäl ökning på hela 11,8 procent, jämfört med i fjol då låg det på 9,7 procent. (Arbetsförmedlingen:2021).

Arbetsförmedlingen är en statlig myndighet som har till uppgift att reformera arbetsmarknadens tillämpning. Detta gör dom med hjälp av att produktivt föra samman arbetsgivare som söker arbetskraft med individer som söker arbete. Arbetsförmedlingen fäster större vikt att hjälpa personer som existerar långt från arbetsmarknaden. Deras lösning på att hjälpa till med en beständig ökning av sysselsättning är hållbar (Kunskapsguiden: 2021). En människa anses vara arbetssökande om denna inte har någon typ av sysselsättning (Ekonomifakta:2021).

Corona Pandemin har medfört stora skadliga förändringar på arbetsmarknaden, och den mest drabbade gruppen i samhället är ungdomarna. Covid krisen har orsakat en sjunkande sysselsättning och stigande arbetslöshet (SCB:2020). Under endast ett år har arbetsmarknaden bland ungdomar som är mellan 15–24 åringar reducerats med 84 000 personer jämfört med i fjol, 2019 (SCB:2020).

Men hur kommer de sig att just ungdomar är den mest drabbade gruppen i samhället när det rör sig om arbetslöshet? den mest betydelsefulla motivering till detta är att ungdomar söker arbete utan någon typ av jobberfarenhet efter deras utbildning, detta medför att en medelålders och äldre har större chans att få det jobbet på grund av deras arbetserfarenhet. Ungdomar påverkas destruktivt av detta, till skillnad från dom äldre (Kunskapsguiden:2021). Att vara arbetssökande medför ohälsa hos samtliga åldrar, men forskning har pekat på att ungdomar drabbas hårdare samt att arbetslösheten har en mer permanent negativ inflytande hos unga vuxna än äldre (kunskapsguiden:2021).

Det sker stora livsstilsförändringar i samband med att arbetslösheten uppstår för somliga personer. Detta medför bland annat svåra förändringar såsom förändrade dagliga rutiner, inte kunna ha samma sociala interaktioner som förr, vilket är den största nackdelen. Detta i sin tur kan leda till utanförskap (Jobbsökning:2021: Jönsson 2001, Angelin:2009).

Det är därför intressant att studera och få bättre förståelse för hur ungdomar beskriver eventuella förändringar som har skett i deras liv sedan de blev arbetslösa, men även också hur deras sociala relationer påverkas av att vara arbetslös.

1.1 Syfte/ problemformulering

Syfte med denna studie avser att genom intervjuer få fram ungdomars tankar och känslor kring om de upplever att deras livsstil har påverkats av arbetslösheten, samt om deras relation med vänner och familj har blivit påverkad negativt sedan de blev arbetslösa. Jag kommer således att problematisera och studera hur arbetslösheten bland ungdomar drabbar deras position i samhället, genom att få en bättre förståelse i anknytning till ungdomars livsstil samt relation till omgivningen.

Frågor som därmed ska besvaras i denna uppsats är:

- Beskriver arbetslösa ungdomar att deras livsstil har påverkats sedan de blev arbetslösa? I så fall, på vilket sätt?
- Beskriver ungdomarna att deras relation till familj och vänner har påverkats av deras situation som arbetslös? I så fall, på vilket sätt?

1.2 Avgränsning

Kategorin arbetslösa ungdomar är en väldigt bred grupp, av den anledningen har jag valt att avgränsa uppsatsen genom att endast rikta in mig på 20–25 åriga män. Detta har jag gjort eftersom syftet med denna studie är att fokusera på ungdomar som inte har någon sysselsättning överhuvudtaget. Chansen att en 19 åring går i gymnasiet är stor, och därför har jag valt att lägga störst vikt på att undersöka 20–25 åringar, då de med störst sannolikhet har gått ut gymnasiet och är ute på arbetsmarknaden för att leta efter jobb. Enligt arbetsförmedlingen är det flera män som är arbetslösa (Arbetsförmedlingen: 2021), och på grund av detta har jag valt att avgränsa min studie till att endast ha könet man.

2. Begreppsförklaring

2.1 Arbetslöshet

En arbetslös person är någon som har förutsättningarna och viljan till att arbeta och ständigt söker jobb men inte kunnat finna sig ett jobb. I statistiska förbindelser anses en individ som arbetslös om han/hon är i åldersgruppen 15–75, och inte har något arbete men har omständigheterna till att arbeta (Ne:2021). Begreppet arbetslös nyttjas även i sammanhang där de representerar den del av samtliga aktörer i arbetsmarknaden som inte har ett jobb. För att vara en del av arbetskraften ska en person vara arbetslös alternativt sysselsatt (Ne:2021).

2.2 Långtidsarbetslös

Långtidsarbetslös är en person som har varit utan arbete i mer än sex månader. Och enligt arbetsförmedlingen räknas individer under 25 år som långtidsarbetslösa när dem har varit inskrivna vid arbetsförmedlingen i minst 3 månader, under ett år (Arbetsförmedlingen:2021).

2.3 Livsstil

När man talar om begreppet livsstil handlar det om hur individers levnadsätt är. Människors livsstil bestyr av en mängd olika saker som värden, förmånsrätt, synsätt (wikipedia:2021). Begreppet kan definieras som människors samling av vanor samt av beteenden som bidrar till att skapa den sociala identiteten, exempelvis hur man använder sin tid eller ens socioekonomiska miljö och aktiviteter (Wikipedia:2021). Angelin (2009) nämner begreppet livsstil i sin studie och menar att individers livsstil begränsas av ekonomiska skäl.

2.4 Ungdom

Enligt Arbetsförmedlingen anses en person vara ungdom om den är mellan 16–25 år (Arbetsförmedlingen:2021).

3. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer jag att presentera tre olika tidigare studier som har utförts inom de områdena jag undersöker. Dessa tre artiklar har valts utifrån mina forskningsfrågor.

3.1.1 långvarig arbetslöshet

Angelin (2009) har forskat om hur det gick för de som var ungdomar i början av 1990-talet då arbetslöshetskrisen uppstod i Sverige genom intervjuer samt enkäter. Samhället har sedan 1990-talet förändrats, i dagens samhälle har det skett huvudsakliga omvandlingar när de rör sig om ansvaret ungdomar har för att skapa sin egen livsstil jämfört med förr. Fastän det nya samhället har medfört nya förutsättningar för samtliga ungdomar blir inverkan av denna förändring ändå olika beroende på ungdomars ställning till deras sociala bakgrund. Angelin (2009) skriver att de långtidsarbetslösa ungdomarna uppfattas gång på gång som relativt misslyckade i förhållande till unga vuxna som har kunnat utnyttja sin möjliga utväg. För att ha möjlighet att utföra dessa livsstilsval läggs en stor vikt på vad för resurs till ekonomiskt, kulturellt samt socialt kapital de har.

Angelin (2009) skriver vidare i sin avhandling om vilka faktorer ungdomsarbetslöshet påverkar på framtida livsutveckling. Hon skriver att i tidigare studier har det analyserats huruvida långvarig ungdomsarbetslöshet ledde till social och ekonomisk uteslutning bland unga. Ungdomsarbetslöshet medför däremot inte dålig psykisk ohälsa och ekonomiska problem för alla. En problematik som oftast förknippas med långvarig arbetslöshet och socialbidragstagande bland yngre är att det finns en större risk att individen stannar kvar i den positionen permanent.

Vidare nämner Angelin (2009) om förklaringar till varför tidig arbetslöshet ökar risken för en mångårig exkludering från arbetsmarknaden. När en aktör inte har ett arbete är det tre kriterier som försvagas under den tiden. Aktörens skicklighet och utbildningsmeriter försvagas och individen har inte samma möjlighet att utveckla sin kompetens i samma utsträckning som någon som arbetar. Aktören kan också komma att skapa en livssituation med anpassning av att inte arbeta, då blir en livsstil med ekonomiska begränsningar normalt. På så sätt blir motivationen till att återvända till arbete försämrade. Angelin (2009) uttrycker att analyser av långtidsarbetslösa visar att det är svårare och få ett arbete ju längre man varit arbetslös, och att

dessa individer formar en kärna av långvarigt arbetslösa som sedan medför en betydlig svårighet att återvända till arbetsmarknaden.

Resultatet som Angelin (2009) studie visade var att en stor del av de unga vuxna som var arbetslösa under 1990-talet är även arbetslösa nu. Angelin nämner dessutom en intressant aspekt i resultatet, nämligen att ungdomar som är utesluten i 20 årsåldern har ca 7 gånger större risk att fortsätta vara arbetslös, om man likställer med en annan person i 20 års åldern som har kommit in i arbetsmarknaden.

3.1.2 Arbetslöshet och familjerelationer

Jönsson (2001) har studerat hur arbetslösheten påverkar stämningen i familjen. Jönsson skriver att 1930-talets lärdom omkring vilken grad barn samt familjer utsättes för arbetslöshet kan även vara bakom liggande faktorn till nutida arbetslöshet. Studier från decennium indikerar att ekonomiska problem vanligtvis är en konsekvens av arbetslöshet som i sin tur kan leda till psykisk ohälsa. Vidare skriver Jönsson (2001) att det förekommer förbindelser bland arbetslöshet och konflikter i äktenskapet och relationen mellan föräldrar samt barn. Ekonomiska problem var den faktorn som mest påverkade relationerna.

Jönsson (2001) intervjuade 22 arbetslösa familjer och par vid två tillfällen med cirka sex månaders tidsmellanrum. Undersökningen visade att när en familj drabbas av arbetslöshet kunde det både medföra svagheter och styrkor i familjerelationerna. I en del familjer ledde arbetslösheten till ökad stress som orsakade till mer spänningar. Det fanns till och med ett samband mellan stress och den förändrade livssituationen individer ställs inför, dessa förändringar innebar att vara utan arbete och delvis det utanförskap att vara utan ett vardagsjobb.

Jönsson (2001) skriver även att det fanns ett starkt samband mellan arbetslöshet och andelen skilsmässor bland de studerade familjerna. Jönsson menar att även om arbetslösheten kan ses som en omständighet som drabbar en enskild individ, så påverkas sambo, och föräldrar av den känslomässiga stressen som oftast uppstår i samband med arbetslösheten. Vidare uttrycker Jönsson (2001) att ekonomiska påfrestningar i samband med arbetslöshet kan medföra

irritationer och spänningar i familjerelationerna. Men i andra fall kan arbetslösheten leda till att familjerelationerna blir bättre och aktörerna kommer varandra närmre. Jönsson (2001) menar att i en del familjer blir konflikterna korta medan i andra familjer blir de mer djupa och ihängande.

Resultatet av Jönssons (2001) studie visar att omkring fyra av tio arbetslösa påstod att arbetslösheten har medfört en förvärrad sinnesstämning med deras omgivning. Högutbildade personer upplevde att deras relation med omgivningen har blivit värre jämfört med lågutbildade. Även åldern har haft en betydelse, nästan hälften av de yngre påstod att humöret har blivit sämre jämfört med dem äldre. Jönssons (2001) resultat visade även att hur länge en individ är arbetslös har en relevans på relationen till närstående. De personer som har varit arbetslösa under en längre period betraktade att deras förhållande till vänner och familj har inverkat mer än de personer som har varit arbetslösa under kortare tid. Några informanter i Jönssons studie uttryckte att deras arbetslöshetssituationen har haft en bra inflytande på familjens stämning av den orsaken att familjen gör fler saker tillsammans nu än tidigare.

Jönssons (2001) resultatet visade även att det fanns ett starkt samband mellan att uppleva omfattande orolighet inför framtiden. Det förekommer alltså en stor pressad psykisk belastning som leder till ett förvärrat humör i hushållet. Förbindelsen i förhållande till den sociala samt ekonomiska betydelsen och förvärrad stämning mellan familjemedlemmarna framkom tydlig i denna studie.

3.1.3 Bakomliggande faktorn till att nyexaminerade är arbetslösa

Hwang (2017) undersöker i sin studie om orsakerna till att individer med högskoleexamen står som arbetslösa i samhället. Han skriver att det förekommer flera olika faktorer som kan vara en motivering till varför utbildade personer tillhör den arbetslösa gruppen i samhället, trots deras höga utbildning. Denna forskning identifierar några av dessa faktorer. Studien har baserats på studenter från Indiana University I USA. Hwang (2017) nämner i sin studie att elever skjuter upp deras examen för att dämpa deras rädsla kring arbetslösheten som kan uppstå efter deras examen. Arbetslöshet medför dåliga ekonomiska omständigheter, samt att en långvarig arbetslöshet påverkar individers hälsa på en negativ plan.

Vidare skriver Hwang (2017) att en av anledningarna till att nyexaminerade står som arbetslös är eftersom utbudet och efterfrågan som finns på marknaden inte stämmer överens. Till exempel om det finns 40 lediga jobb inom ett område som kräver examen, och det finns 120 nyutexaminerade personer, då är utbudet på marknaden alldeles för litet. Detta medför att de med högre utbildning står utan jobb på grund av att utbudet inte är lika högt som efterfrågan. De personer som är akademiker söker jobb utifrån deras utbildningsnivå och enligt lagen om utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden ska de få jobb oavsett utbildning. De är vid denna tidpunkt som konflikter uppstår.

Den andra faktorn till arbetslöshet enligt Hwang (2017) är att det finns ett glapp mellan elevernas utvecklade kvalifikation och de praktiska jobbkrafter som finns. Vidare skriver Hwang (2017) att kunna få ett jobb inte endast är baserat på deras akademiska insats, utan deras personliga bakgrund såsom kön, ras samt socioekonomi har en stor betydelse på om en sökande får ett jobb eller inte. Dessutom kräver arbetsgivaren vissa färdigheter och erfarenheter som är alldeles för höga för en som nyligen tagit examen. Enligt Hwang (2017) behövs det hjälp från samhället om arbetslöshetsproblemet ska lösas. Även om ungdomar studerar och har en högre utbildning, kommer arbetslösheten inte sjunka om marknaden inte tar emot dem. De måste alltså vara bättre utbud och mindre krav på erfarenheter för att en utbildad person ska kunna få ett jobb. För att kunna förbättra arbetslösheten i samhället krävs det ett samspel mellan individ och samhälle.

Trots att denna studie fokuserar på en annan målgrupp tycker jag att det är en intressant aspekt att ha med då den förklarar samspelet mellan individ och samhälle, samt att det ger en överblick på hur arbetsmarknaden ser ut för aktörer med en högre utbildning. Denna studie problematiserar även vikten som en utbildning kan ha på arbetsmarknaden.

3.2 Teori

I detta avsnitt kommer jag omfatta två olika teorier som kommer att utnyttjas i min analys. Jag kommer först redogöra för Pierre Bourdieus teori om det sociala rummet och sedan slutföra avsnittet med Ervin Goffmans teori om det stigma.

3.2.1 Pierre Bourdieu- Sociala rummet

Bourdieu (1999) centrala begrepp för att studera socioekonomiska grupper är sociala rummet. Bourdieu menar att i vartenda samhälle och tillfälle har att göra med ett socialt rum som involverar några sociala statusar. Dessa är sammanbindande med varierande typ av kapital och fritidssysselsättning (Bourdieu 1999:11). Det sociala rummet består av två betydelser. Den första betydelsen redogör för det totala ägandet av olika sort kapital medan den andra betydelsen ger en bild av kapitalets uppbyggnad, det vill säga hur kapitalet är uppdelat mellan två betydelsefulla principer, nämligen kulturellt kapital och ekonomiskt kapital. Bourdieu redogör för fyra olika kapitala sorter (Bourdieu 1999:11).

Socialt kapital omfattar individens sociala relationer såsom vänskap anknytning och släktband, osv. Bourdieu menar att det är svårare att värdera det sociala kapitalet jämfört med det ekonomiska kapitalet. Om aktörer är arbetslösa eller inte har det en effekt på det sociala kapitalet samt deltagande i föreningslivet. Att ha ett lågmålt social kapital kan sammankopplas med alienation och isolering (Bourdieu 1999:13).

Ekonomiskt kapital består av materiella resurser och bekantskap om ekonomins villkor. Bourdieu menar att desto högre intäkt aktörer har, gör det mer möjligt för aktörerna att spendera mer pengar på fundamentala nödvändigheter såsom klädsel, livsmedel och boende. Det möjliggör även en förhöjd standard på fritidssysselsättningar som att resa osv. Variabler som intäkt, kunskap, arbetslöshetsysselsättning. Det är utbildning som medför till att individer har inkomst samt ett arbete enligt Bourdieu (Bourdieu 1999: 15).

Symboliskt kapital omfattar någon form av förfogande som har ett värde och den förfogandet kan vara i princip vad som helst. När det handlar om symbolisk kapital på mikronivå kan förfogandet bestå av högre utbildning eller något yrke, men tillgången behöver bli godtagen av andra aktörer och medger om den här symbolen. Det är alltså viktigt att det symboliska kapitalet tillkännages ett värde av ett alternativt flertal åskådare (Bourdieu 1999:16).

Det sista är kulturellt kapital, det Bourdieu menar med kulturellt kapital är individers kunskap, erfarenheter. Ett exempel på kulturellt kapital är att individer med högre utbildning kommer förmodligen spendera en del tid på museer, teatrar och andra kulturella institutioner (Bourdieu 1999:17).

Med hjälp av de fyra olika kapitalen tilldelas aktörerna på varierande distans i det sociala rummet i ställning till varandra (Bourdieu 1999: 19). Distansen bland de här riktlinjer speglar sociala mellanrum, där aktörer som har desto mer gemensamt har ett lägre avstånd och individer som har mindre gemensamt har mer avstånd och omvänt. Om vi exempelvis jämför en läkare och en odlare så är en läkares omfång med det totala förtjänst större jämfört med odlaren som har brist av en större kulturellt samt ekonomiskt kapital (Bourdieu 1999: 20). Enligt Bourdieu (1999) hamnar läkaren och odlaren långt ifrån varandra i det sociala rummet eftersom de inte har så mycket gemensamt.

Detta avstånd utgör att läkaren och odlaren med störst sannolikhet aldrig skulle mötas, den enda tillfället skulle ske om antingen läkaren eller odlaren avviker från sina normala sociala gränser för att detta möte ska bli möjligt. Träffen mellan läkaren och odlaren hade varit kortlivad och besvärlig. I den andra betydelsen med kapital sorters struktur kan istället en samhällsvetenskaplig professor med en omfattande kulturellt kapital och liten grad ekonomiskt kapital stå i motsättningar till någon som har omvända omständigheter som exempelvis företagare. Sociala placeringar i sociala rummet medför olikheter i aktörernas karaktärsdrag, eftersom i det sociala rummet finns det fullt med olika åsikter. Dessa karaktärsdrag är ömsesidig sammanbindande av en regelbundenhet som kan tydliggöras av begreppet habitus (Bourdieu, 1999:25).

Habitus bildar en riktlinje som förvandlar den inre och gemenskap dragen i en social placering i det sociala rummet till en parallell livsstil. Habitus består även av normer som innehåller rutinmässiga principer (Bourdieu 1999: 27). Dessa principer kan bestå av hur aktören åker till arbetet eller skolan, vart individen köper sina livsmedel från samt vilka sysselsättningsintressen aktören har etcetera. Men habitus omfattar också norm som grundas på hur aktören talar och betar sig, det vill säga individens fysiska vision. (Bourdieu 1999:27).

Ett exempel på när habitus kan krocka med omgivningen är när odlaren går till någon social sammanhållning och har på sig vardagliga kläder som jeans och en tröja medan resterande gäster har på sig kostym och finare klänning. Det finns alltså flera olika orsaker som är slutna med sociala status det sociala rummet. Habitus bildar likaså vad som anses vara fenomenal och vad som är, fult och fint etc., samt om dessa krav är samband och skiftar emellan hur annorlunda aktörer begriper växlande handlingssätt.

3.2.2 Erving Goffman-stigma

Begreppet Stigma har sitt ursprung från grekerna, när de stämplade aktörer som inte följde mot de regler och normer som fanns i samhället. Stämpeln kunde medföra en skamemotion för människorna som hade brutit mot dessa lagar eftersom befolkningen kunde se de (Goffman 2020: 23). Erving Goffman (2020) menar att varje samhälle bestod av varierande klasser, inledningen av dessa klasser baseras på människors egenskaper. För att ett karaktärsdrag ska vara nedvärderande hos en människa behöver personligheten vara annorlunda än vad samhällets normer är.

Dessa normer som finns i samhället, beskriver hur aktörer bete sig. Och de individer som inte är avvikande från samhället räknas som dom så kallade "normala" dessa personer följer normerna i samhället och utför sina handlingar utifrån de normer som finns, detta gör de utan att behöva fundera. Vidare skriver Goffman (2020) att man ovetande räknar med att personer i sitt grannskap ska bete sig på ett visst sätt. När en aktör inte följer dessa mönster som finns i samhället, skapas det en svag överensstämmelse mellan människans skenvärld och faktiska sociala identitet. I denna avvikning uppkommer de som Goffman kallar för stigma.

Vidare resonerar Goffman (2020) vilka personlighetsdrag samt handlingssätt som anses skilja sig utifrån samhällets normer och det finns tre varierande sorter av stigma nämligen, sociala, fysiska samt psykiska. Dessa olika stigma skiljer sig från olika samhällen, eftersom vad som anses vara avvikande skiftar utifrån vad för normer och värderingar varje samhälle har (Goffman 2020:63). För att tydliggöra detta, kan vi beskriva ett socialt stigma som arbetslöshet. Och detta kan leda till att individen som är arbetslös kan uppfatta ett utanförskap när den är med andra i en grupp som inte är arbetslösa.

Människor behöver anpassa sig efter de normer och den sociala miljön som dem befinner sig i, för att minska chanserna till uteslutning. Goffman (2020) antyder att ett avvikande beteende ibland kan vara valfritt. Med detta menar han att vissa aktörer väljer själva att inte följa och anpassa sig efter samhällets normer och värderingar. Och arbetslösheten kan i vissa fall vara en självpåtagen omständighet (Goffman 2020:69).

4. Metod

För att kunna besvara studiens forskningsfråga har en kvalitativ metod använts. Detta kapitel kommer således att redogöra för undersökningens metodval, tillvägagångssätt, etiska överväganden, urval samt intervjuprocess.

4.1 Datainsamling

Den kvantitativa metoden kännetecknas av en metod som består av allmänna data och enkäter. Jag anser inte att enkäter och allmänna data är ett lämpligt tillvägagångssätt för att använda sig av som forskare om syftet med studien är att mäta människors emotioner (Bryman, 2016:215). För att få en djupgående insikt av individers tankesätt och attityder är den kvantitativa metoden inte passande, eftersom allmänna data och enkäter leder till att individers betänkande om deras levnadssätt kommer att bli oupptäckt (Broman 2016: 217). På så sätt är den kvalitativa metoden den mest passande för denna studie, för att jag som vetenskapare ska ha förmått att få en överblick på människors synsätt, emotioner samt tankar i anknytning till arbetslöshet.

Det är således viktigt att uppfatta saker än att kunna generalisera (Bryman 2016:199). Eftersom denna uppsats syftar till att undersöka de arbetslösa ungdomarnas upplevelse kring deras livsstil och sociala relationer hävdar jag att semistrukturerade intervjuer är mest passande för att få undersökningens forskningsfrågor besvarade. Genom semistrukturerade intervjuer har jag en möjlighet att fånga en genomgripande perception av respondenternas subjektiva ideologi samt deras erfarenheter om ett specifikt kunskapsområde(Bryman 2016:230).

4.2 Urval

För besvarande av studiens frågeställning och syfte tillämpades ett målinriktadurval, där två urval krav framställdes. Dessa krav grundades på att respondenterna behövde vara män i åldern mellan 20-25 år eftersom det är den åldersgruppen min studie går ut på samt att dessa ungdomar ska vara arbetslösa.

Med hjälp av en Facebook grupp som kallas för “Lediga jobb i (en svensk storstad) ” har jag haft möjligheten att hitta fem informanter till undersökningen som jag inte känner eller har någon typ av relation till. För att minska min personliga påverkan på studiens resultat och genomförande har jag valt att gå via okända personer. Jag vill även uppmärksamma att de fem intervjupersonerna som har varit delaktiga i denna undersökning inte representerar hela populationen som studien har till syfte. Även om urvalet inte är representativ av hela populationen så är det ändå ett bra urval för att få nya insikter om hur unga män upplever att vara arbetslös. Intervjupersonerna som har medverkat i denna undersökning är tillämpliga och har de information som behövs för de företeelse som denna studie undersöker.

Det finns fördelar och nackdelar med att välja ut intervjupersonerna via en Facebook grupp. Fördelen med detta sätt är att det finns massor med arbetslösa ungdomar som har stark motivation till att få ett jobb, i och med att de aktivt letar efter jobb i denna grupp. Nackdelen med detta är att jag inte kan få en bättre uppfattning om ungdomar som inte har någon motivationen till att arbeta, eller viljan, då dem med stor sannolikhet inte är med i en sådan grupp på Facebook. Urvalet består av ungdomar som aktivt letar efter jobb via sociala medier. Framtida forskning skulle kunna undersöka om denna grupp skiljer sig från ungdomar som letar efter jobb via andra internetrelaterade sidor såsom linked. Jag vill även tillägga att det självklart förekommer andra sidor såsom, blocket, jobb.se mm.

I och med att jag har valt ut mina respondenter på ett taktiskt sätt via en Facebook grupp där arbetslösa letar efter jobb, är urvalet i denna studie ett målinriktadurval. Målinriktadurval är den mest förekommande urvalet inom kvalitativ metod. Målinriktat urval syftar till att vetenskaparen begränsar möjligheterna till att alla individer ska ha ett identiskt odds att kunna samverka i forskningen. Forskaren handplockar aktörer som är signifikanta för undersökningens frågeställning (Bryman 2016: 498). Jag har valt att anpassa mig till de kapacitet och tid jag har för denna undersökning, på grund av den begränsningen har jag valt ut fem informanter.

Syftet med denna studie är inte att generalisera ett resultat som är genomförbar inom den kvantitativa metoden (Rennstam & Wästerfors 2015:28). Alltså eftersträvar inte den kvalitativa metoden att företräda en hel befolkning, utan syftet är att få verkan som utgör på det sociala företeelser som ska studeras.

4.3 Etik

För att kunna utföra en vetenskaplig forskning är etiska principer en väsentlig del. En forskare måste respektera etiska punkter som handlar om informanterna. Det finns fyra etiska principer som är centrala, samtycke kravet, konfidentialitet kravet information kravet samt nyttjandekravet (bryman 216:170). Jag har utgått från dessa fyra riktlinjer för att kunna genomföra min studie. Innan varje intervju har jag valt att introducera vad syftet är med min undersökning till intervjupersonerna. Vidare har jag upplyst informanterna om att medverkan i denna undersökning är av egen fri vilja och kan därför avslutas när aktörerna själva känner för de. Därpå poängterade jag att deras delaktighet i denna studie kommer att anonymisera. Det sista steget innan intervjun kunde genomföras var att jag fick deras medgivande via telefon innan intervjun.

I denna studie är namn inte nödvändigt att ta med. För att kunna säkra intervjupersonerna högsta anonymitet har jag valt att ändra deras namn samt att de information som kan bevisas till någon social situation där intervjupersonens karaktär kan genomskådas kommer att tas bort alternativt att omarbetas. Jag har även informerat deltagarna om att det endast är jag som gör undersökningen som kommer ha tillgång till uppgifterna, samt att dessa kommer att användas för endast forskningsändamålet. Genom detta har jag uppfyllt alla de fyra principerna för att undersökningen skall utföras på rätt sätt.

4.5 Informanterna

För att kunna anonymisera respondenterna på bästa möjliga sätt har jag valt att förfalska deras namn, alla dessa fem informanterna är mellan 20–25 år och är i nuläget arbetslösa. Nedan är en sammanfattning av informanterna under förfalskade namn, utbildningsnivå och boendeform. Jag har av en slump lyckats få fem informanter med någon typ av utbildning, den lägsta utbildningsnivån är gymnasium. Jag har därför valt att även undersöka och se ifall ungdomarna upplever någon skillnad på jobbmöjligheterna beroende på deras utbildningsnivå

TABELL 1: INTERVJUPERSONER

Intervju Person	Ålder	Utbildningsnivå	Boende Form
Anton	22	Gymnasium + mekaniker	Hos familjen
Emilio	25	Gymnasium + IMER (högskoleexamen)	Hos familjen
Kevin	24	Gymnasium + mekaniker	Hos familjen
Filip	22	Gymnasium	Hos familjen
Simon	20	Gymnasium	Hos familjen

4.6 Intervjuprocessen

Intervjuerna som genomfördes i denna undersökning var semistrukturerade, innan intervjun formulerade jag en intervjuguide (se bilaga 1). Intervjuguiden existerade så att dialogerna kunde flyta på smidigare (Rennstam & Wästerfors 2015:28). Rennstam och Wästerfors (2015) upplyser om att intervjuguiden ska omfatta dynamisk och tematisk form. Tematiska formen i intervjuguide består av informationsfrågorna som jag har använt mig av. Faktafrågorna det vill säga den tematiska formen utgick från informanternas bakomliggande orsak till arbetslöshet samt deras upplevelse om en förändrad livsstil.

Den dynamiska synvinkeln föll naturligt när respondenterna besvarade informationsfrågorna, under den tiden uppstod det följdfrågor såsom “vad” & “hur”. Följdfrågorna bidrog med att informanterna gav en detaljerade redogörelser på informationsfrågorna som såldes tematisk perspektivet (Rennstam & Wästerfors 2015: 29). Därmed gav min intervjuguide mig en fördel där jag fick en utförligare beskrivning på de intervjuade arbetslösa ungdomars erfarenhet av deras omständighet som arbetslösa.

Intervjuguiden som har används bestod av tre olika teman som baserades på en ordning med intention att driva fram en redogörelse från början till slut där intervjuerna påbörjades med beskrivning av deras bakgrund samt anledningen till att ungdomarna idag är arbetslösa. Därpå ställdes frågor om deras relation med familj och vänner har blivit påverkade. Och till sist blev

frågor om intervjupersonernas livsstil relevanta, ifall de anser att deras livsstil har förändrats på grund av arbetslösheten. Strävan var alltså att genom denna djupgående berättelse från början till slut om arbetslöshet och för ett tydliggörande diskussion om deras känslor och tankar till deras livsstil samt deras relation till familj/vänner.

Samtliga intervjuer genomfördes via telefon och var mellan 40–50 min långa. Varje respondent fick avgöra när intervjun skulle inträffa. Innan intervjun inledde bad jag om samtycke till att intervjun skulle spelas in och i samband med detta meddelade jag även respondenterna till att jag endast spelar in för att jag på ett smidigare sätt ska kunna bearbeta datamaterialet, samt att inspelningen genast kommer att tas bort efter min kodning och transkribering. Att använda sig av telefonintervjuer kan både medför nackdel och fördel. Nackdelen med telefonintervju är att jag som forskare inte har möjlighet att se hur respondenten reagerar vid varje fråga, och detta i sin tur kan påverka resultatet eftersom forskaren inte kan veta säkert om intervjupersonerna har varit fokuserade under intervjun (Bryman 2016:562). Enligt Bryman (2016) finns det fördelar med telefonintervjuer, att använda sig av denna metod underlättar för forskare som har en begränsad tid. Telefonintervju är ett tidseffektivt sätt till skillnad från besöksintervjuer som tar betydligt längre tid och mer kostsamt.

Att ha förstahandskunskap är något som Becker (2008) poängterar som viktig. Enligt Becker är det betydande att forskaren får kunskap om aktörerna som kommer medverka i fältet, att ha förstahandskunskap hjälper mig från att inte låta mitt beteende påverka något. Därför valde jag att påbörja en liten dialog med respondenterna för att göra dom mer angenäm samt trygg runtomkring mig, och att jag även får en bättre uppfattning om dem.

Det är enligt Becker (2008) väsentligt att ha en begriplig perception om individerna som deltar i fältet när man skriver om en specifik grupp människa. Becker (2008) nämner nackdelar som kan förekomma om en forskare undviker tillämpning av förstahandskunskap. Det som kan ske utan förstahandskunskap är att forskarens personliga erfarenheter och upplevelser kan ta över och det leder till att datamaterialet påverkas negativt. Detta kan leda till att forskaren gör antagande baserat på forskarens egna händelser och erfarenheter, och detta i sin tur kolliderar med informanternas individuella erfarenheter, eftersom forskaren och respondenten inte har samma omständigheter (Becker 2008:26)

För att minska och hantera den problematiken som effekten inger har intervjupersonerna endast fått kortfattad och generell information om uppsatsen där det framgått att det som undersöks är personers upplevelser och känslor kring arbetslöshet. Sålunda minskar risken för intervjupersonens bekräftande och infriande av det forskaren eftersöker.

5. Analys

För att kunna besvara forskningsfrågorna kommer jag att använda mig av en tematisk analys för att analysera materialet. Det kommer att framgå för hur materialet har sorterats, bearbetas samt analyserat. Tematisk analys används när koncentrationen ligger på vad respondenterna har berättat än att fokusera på hur de redogör. På så sätt är den tematiska analysen lämplig att använda i denna undersökning, då jag har använt mig av intervjuämnena som utgångspunkten i min tematiska analys (Rennstam & Wästerfors 2015:59).

För att kunna bearbeta och strukturera den röriga data som intervjuerna producerar, började bearbetningen med att koda och transkribera intervjuerna (Rennstam & Wästerfors, 2015:12). Därpå uppställdes allt material med hjälp av att varierande respons sammanbindas, vilket medförde i skapande av förbindelser mellan svar från växlande respondenter.

Sammanställningarna gör det möjligt för förtydligande av de motiv och repetitioner som inträffade och markerades i det insamlade data, som längre fram medförde varierande analytiska teman (Rennstam & Wästerfors 2015:104-11). Utifrån studiens teoretiska ramverk och syfte begränsades tre tema som jag ansåg var givande att analysera. Dessa teman består av: Relation till familj och vänner, utbildningsnivå samt ungdomars upplevelse av utanförskap och arbetslöshet.

Följande analys utgör att den totala data som har församlats inte kommer att redogöras i undersökningen, utan det är utsedda delar av materialet som synliggörs. Detta är något som förekommer i alla typer av vetenskapligt arbete eftersom det är väsentligt att utföra ett urval och minska tillgänglig material för att göra analysen genomförbar. Det är därför inte något som är oroande och problematiskt, (Rennstam & Wästerfors, 2015:103).

6.Resultat & Analys

Studiens resultat utgår från fyra olika empiriska teman som i följande del kommer att presenteras och teoretiskt analyseras jämlöpande. Intervjupersonernas namn är förfalskade.

6.1 Förändrad relation till omgivningen

“Jag har kommit betydligt mer närmare min familj sedan jag blev arbetslös, det kan bero på att jag inte kan längre gå ut med mina vänner lika mycket som förr och detta har gjort att jag är hemma med familjen mer och vi har fått en mycket bättre relation nu jämfört med förr”- Filip

Citatet ovanför kan uppfattas som Jönsson (2001) påstod i sin studie, om att arbetslösheten kan både påverka familjrelationerna positivt och negativt. Utifrån Jönssons studies resultat går det tydligt att se likadana mönster i denna undersökning, resultatet i Jönsson studie visade att mer än hälften av intervjupersonerna ansåg att arbetslösheten har haft en negativ påverkan på familjrelationer. Av dem fem respondenter som var delaktiga i detta fält påstod fyra av de att deras relation har blivit sämre. Det visar att även i denna undersökning är det fler som anser att deras relation har blivit negativt påverkad än positivt. Jönsson nämner även i sin studie att det bråk och frustrationer i hemmet är mer förekommande, när någon i hushållet är arbetslös. I stycket under beskriver Kevin hur han upplever mer bråk och frustrationer hemma nu jämfört med när han studerade. Även Kevins svar har ett mönster med Jönsson (2001) studie.

“ Jag upplever mer bråk hemma nu när jag är hemma för det mesta, jämfört med förr.. Alltså det blir liksom bråk över det minsta lilla hemma nu, vilket jag inte riktigt är van vid. När jag gick i gymnasiet var det mycket lugnare hemma”- Kevin

Majoriteten av respondenterna ansåg att deras relation med vänner och familj har på något sätt blivit påverkad. I flertal gånger under intervjuens gång nämndes hur deras sociala liv har påverkats negativt. Simon uttryckte sig på följande sätt:

Asså jag har inte lika bra kontakt med mina vänner som förr, det beror på att vi inte kan ses lika ofta och vi har liksom inte så mycket gemensamt längre. Dom arbetar hela tiden sen är dom trötta eller ska vara med sina flickvänner så det finns inte så mycket tid helt enkelt och när dom väl ska göra något kan jag oftast inte följa med på grund av ekonomin. Så min relation till mina vänner har påverkats på ett negativt sätt. - Simon

Vid frågan om begränsningar förekommer i det sociala livet på grund av arbetslösheten uttryckte Anton på följande vis:

Jag tycker definitivt att mitt sociala liv har blivit mer begränsat än förr...Jag kan numera inte göra något spontant, såsom att gå och äta med mina vänner eller fika, jag måste alltid tänka en extra gång ifall jag har råd och möjlighet till att göra saker som mina vänner kan göra när som helst. Mina vänner har även inte så mycket fritid, dom jobbar ju medan jag är hemma. Så det finns flera orsaker till att jag inte kan umgås med mina vänner eller familj, antingen jobbar dom eller så är det ekonomiska orsaker som stoppar mig från att kunna hänga med. Detta får mig att bli väldigt begränsad i mitt sociala liv, och detta är för mig en psykisk påfrestning. - Anton

Antons uttryck i stycket ovanför överensstämmer med Bourdieus (1999) teori om sociala rummet. Bourdieu (1999) menade att individers kulturella, sociala samt ekonomiska kapital kan påverkas negativt av arbetslöshet. Under mina intervjuer framkom det att majoriteten av respondenternas ekonomiska kapital hade minskat, i och med att ungdomarna inte längre har någon form av inkomst. Det sociala kapitalet har blivit påverkad negativt för alla förutom Filip. Filips sociala kapital har inte påverkats på samma nivå som resterande intervjupersoner, och detta beror på att arbetslösheten har fört honom och familjen närmare varandra. Precis som Anton nämner är hans sociala liv begränsat, han har inte samma möjligheter att kunna göra olika fritidsaktiviteter som förr och på så sätt har även det kulturella kapitalet försvagats.

Det är även relevant att påpeka att sociala relationer som uppkommer vid arbetet är något som också är en del av socialt kapital, och detta saknas helt i och med att respondenterna är arbetslösa. Vart i det sociala rummet dessa ungdomar hamnar kommer därmed variera efter och före arbetslösheten, i vilken omfattning har sin grund i vad för jobb och fritidssysselsättning som förekom innan arbetslösheten. Anton och Simon kan numera inte engagera sig med sina vänner lika mycket och han kan även inte umgås med dem som förr på

grund av att han inte har någon sysselsättning. Filip däremot uttryckte sig på följande sätt vid samma fråga:

Självklart finns det ekonomiska begränsningar som gör att jag inte kan umgås med mina vänner lika mycket, men det är inget som stör mig jättemycket... Kanske för att jag har en sån bra relation till min familj som håller mig sysselsatt. Jag är ju med min familj hela tiden vi hittar på olika saker hemma, det kan ju vara så att jag inte känner en social tomhet på grund av det. Min familj har liksom fyllt mina vänners plats på sätt och vis inte helt och hållet, men tillräckligt för att jag inte ska känna mig utan något socialt liv... Vilket jag är tacksam för.

Utifrån Filips svar och Bourdieus begrepp socialt kapital går det att se att Filips relationer har i vissa fall blivit bättre och han anser även att det är familjerelationer som fyller alla andra relationer. Med andra ord har hans släktband inte blivit negativt påverkad av detta och inte heller hans vänskapsband då han fortfarande är socialt engagerad med hans familj. En intressant aspekt utifrån Filips beskrivning är att familjen numera tar vännerna plats när det handlar om sociala relationer, hade hans familjerelationer blivit påverkad negativ av arbetslösheten hade hans svar nog inte varit densamma.

6.2 För höga krav på arbetsmarknaden

“Hade jag haft en högre utbildning hade jag nog fått jobb utan några problem, dem flesta jobben som är ute är för högutbildade personer.. För oss som inte har läst mer än gymnasiet finns det endast begränsade arbeten med många sökande, vilket gör det extra svårt att få ett jobb”. - Simon

Utbildning är något som ansåg vara ett problem till varför vissa av respondenterna står utan jobb i dag. Bourdieu (1999) anser att en utbildning är något som påverkar individers placering i sociala rummet, aktörernas kapitalformer baseras även till en stor del av vad för socioekonomisk statusföräldrarna har. Har föräldrarna en högre utbildning, finns det en större chans att barnet också går i samma spår som föräldrarna eftersom föräldrarna har ett högt kulturellt kapital som kommer förmedlas till barnet. Bourdieu (1999) menar att föräldrar som har ett högt kulturellt kapital kommer med stor trolighet att vistas vid museer, konst och andra kulturella institutioner. Och att ha en högre utbildning, leder till att individerna även får

en större tillväxt av det symboliska kapitalet eftersom utbildning anses vara något som har ett värde.

Sammanfattningsvis överensstämmer aktörers utbildningsnivå med symbolisk, kulturell och ekonomiskt kapital. Hwang (2017) nämner i sin studie om att kontakter på arbetsmarknaden underlättar för ungdomarna att kunna få ett jobb, och detta kan i sin tur kopplas till det Bourdieu (1999) menar med att socialt kapital är en väsentlig del, då det kan medföra bra kontakter på arbetsmarknaden. I citat ovanför uttrycker Simon att han hade haft ett arbete i detta läge om han hade haft en utbildning, han skyller på att hans utbildningsnivå är för lågt för att han ska kunna få ett jobb i samhället. Och detta går att sammankoppla med Bourdieus ekonomiska kapital. Simon svarade på frågan om hans utbildningsnivå har någon betydelse på att han inte kan få jobb, samma fråga men ett helt annat svar svarade Emilio:

Nja det kan jag nog inte påstå, jag har ju en högskoleexamen inom IMER.. och jag har inte lyckats få jobb, när jag studerade på gymnasiet var mitt mål att studera vidare för att kunna få en trygg framtid och ekonomi. Jag har alltid trott att det inte ska vara svårt att få ett arbete efter högskoleexamen, men jag hade visst fel.. Det känns faktiskt som att jag har studerat i tre år extra för ingenting. Alla jobb som finns som kräver en högskoleexamen, har alldeles för höga krav och behörigheter för att en nyexaminerad som jag ska kunna få ett jobb. Jag har inga erfarenheter inom detta, men jag har studerat till det, ska detta inte räcka undrar jag... När ingen arbetsgivare vill ge en nyexaminerad en ärlig chans in till arbetsmarknaden kommer vi aldrig kunna få erfarenhet, om man inte har några interna kontakter såklart. - Emilio

Emilios svar har ett tydligt mönster med Hwang (2017) studie. Hwang (2017) forskning utgick från examinerade individer som är arbetslösa i samhället, Emilio menar precis som Hwang att arbetsgivarens krav är alldeles för höga för att en person som nyligen har tagit examen ska kunna få ett jobb. Majoriteten av respondenterna ansåg att deras utbildningsnivå var för lågt och detta har orsakat problem ute på arbetsmarknaden. Det var Emilio av dem andra fem som hade en högre utbildning och han uttryckte sig i citatet ovan att en högre utbildning inte har gynnat honom till bredare jobbmöjligheter.

“Jag har gymnasieutbildning och har även läst mekaniker, för att jag ville arbeta som mekaniker. Men jag har inte kunnat hitta jobb inom det, jag tyckte inte alls att

jobbmöjligheterna är bra. Eller jag har ju för den delen inte hittat något jobb överhuvudtaget.
”- Kevin

Hwangs (2017) menade även att det är för höga krav som ställs på individer samt att utbudet och efterfrågan inte matchar arbetsmarknaden. Både utifrån Kevin och Filips svar ser man mönster som stämmer ihop med Hwangs (2017) påstående om att efterfrågan och utbudet inte går ihop, det är alldeles för höga krav på personer som försöker få in en fot i arbetsmarknaden och inte har någon typ av erfarenhet. Det är viktigt att poängtera att det inte endast var Kevin och Filip som kände på det viset, utan alla fem respondenter upplevde att kraven som finns begränsar dem från att få ett jobb, och detta gör att jobbmöjligheterna i sin tur inte är bra för aktörer utan erfarenhet. Filips svar följande sätt:

Jobb finns det ju en hel del, men att kunna få ett jobb känns för mig omöjligt. Det är liksom krav på erfarenhet i vissa jobb som inte kräver en utbildning, vilket jag tycker är helt stört. Jag har velat söka jobb inom lager, men dom har i vissa fall krävt truckkörkort eller erfarenhet inom lagerarbete, ska man söka jobb inom handel/butik så kräver dom också att man har erfarenhet inom den branschen. Om vi alla söker jobb Willys, Ica och hemköpjobb klart som fan att så många av oss är utan jobb. Det finns jobbmöjligheter men inte för oss som inte har erfarenhet. - Filip

4.4 Förändrad livsstil

“Min livsstil har förändrats på alla möjliga sätt sedan jag blev arbetslös, jag har inte den möjligheten att ha samma sysselsättningar som jag hade förr, mina dagar nuförtiden består av att jag är hemma och spelar dataspel, jag går ut ibland och tar en promenad. Jag försöker undvika att inkludera saker som kostar, försöker hålla mig sysselsatt på andra sätt. Vilket är en stor omvandling från förr, innan jag hade ekonomiska begränsningar brukade jag träna och kaka med mina grabbar, hitta på något roligt, men så är det ju inte längre. - Anton

Förändrad Livsstil var något som dem samtliga respondenterna upplevde, Anton nämner i citatet att han upplever en negativ förändring av sin livsstil, Filip däremot kände inte att hans livsstil och välmående har blivit negativt påverkad. Medan de andra tyckte att det är påfrestande att vara arbetslös och hemma om dagarna och inte kunna leva lika fritt som förr. Filips svarade på frågan om han upplever att hans livsstil har förändrats på följande sätt:

Jag tycker att min livsstil har förändrats, men inte något som stör mig. Så jag kan inte säga att det har påverkat mig negativt. Jag kan inte gå ut och hitta på saker lika impulsivt som förr med mina vänner eller åka och resa med dom men jag brukar hänga med dom på andra sätt, vi kan hitta på något hemma eller inte gör så mycket ute liksom, men självklart går jag inte ut lika mycket med mina vänner men det är inget som får mig att må jättedåligt. Det är bara att anpassa sig efter situationen som är, svårare än så är det inte enligt mig- Filip.

Angelin (2009) nämner i sin studie att en långvarig arbetslöshet ger en negativ effekt på ungdomarna av flera skäl, ett utav dem är att risken för att en person ska utveckla en livssituation med anpassningar är stor och i den anpassningen inkluderar en livsstil utan arbete och ekonomiska begränsningar, det gör att dessa ungdomar inte upplever en ekonomisk svårighet utan de blir alltmer normalt med tiden. Och detta är negativt eftersom det gör att deras motivation till att börja arbeta kommer bli sämre och sämre. Filip menar att han inte blir negativt påverkad av hans nya livsstil eftersom han anpassar sig till de ekonomiska möjligheter han har, vilket enligt Angelin (2009) är något dåligt, det finns en stor risk att såna som Filip stannar kvar i samma position eftersom dem har blivit bekväma och inte ser några hinder med deras nya livsstil.

Jag upplever att jag har blivit utfrysad från vissa av mina vänner men jag känner också att jag har något som saknas när jag pratar med andra. Mitt självförtroende har också påverkats av detta, jag känner mig mer tillbakadragen, jag vågar liksom inte ta lika mycket plats bland folk för numera känns det som att jag inte är på samma nivå som alla andra... - Simon

När frågor om respondenterna upplevde något utanförskap till samhället, fanns det ett gemensamt begrepp som alla fem respondenter använde under intervjuens gång på denna fråga, nämligen utfrysning. Något som hade ett betydande perspektiv var omgivningen bemötande, och i detta fall menar jag inte familj eller vänner utan personer som dessa ungdomar inte har någon relation till. Det förekom under intervjuens gång att somliga av ungdomarna anser att det blir negativt behandlad av andra, de känner sig även stigmatiserad till följd av arbetslösheten. Det Goffman (2020) menar är att denna avisande illustration från omgivningen godtas av den stigmatiserade som är den arbetslösa. Detta medför att den

stigmatiserade kan bli reserverad och blyg samt i vissa fall leder detta till socialt utanförskap. Detta speglar i de Simon sa angående hans självförtroende, att han har blivit mer tillbakadragen för att han känner att han saknar något som alla andra har. Goffman (2020) anser att den anonyma omvärlden är den aktörer inte vill bli avvisade från, och att bli avisad från någon anonym är ofta förekommen vid stigmatisering

Samma fråga som stycket ovanför ställdes till Kevin som svarade på följande sätt:

*Jag känner mig jätteobekvämt kring människor nu när jag är arbetslös, speciellt mina vänner. Jag får lite halvt ångest varje gång jag ska träffa dem och fika eller bara umgås, det känns som att dem ser ner på mig, eller anpassar sig utifrån min ekonomi vilket gör mig jätteobekvämt. Jag har i flera sammanhang känt att jag längre inte passar in bland mina närmaste vänner på grund av att jag inte arbetar. Jag upplever ett utanförskap till samhället definitivt, jag känner mig svag, som att jag inte är lika normal som någon som arbetar. Vilket är otroligt påfrestande, jag känner mig helt enkelt misslyckad. När det kommer till sammanhang där jag ska få träffa mina vänners vänner eller nya människor undviker jag helt, för att jag inte vill att det ska bli några frågor om vad jag gör om dagarna. Jag skäms-
Kevin*

Goffman (2020) redogör för hur stigmatisering uppkommer, han menar att mellanrummet mellan den substantiella personligheten och den personligheten man hoppas på orsakar stigmatisering. Ett typexempel på detta skulle vara när Kevin berättar att han numera får ångest av att träffa hans vänner, av den anledningen att han är arbetslös så han väljer att undvika sammanhang där det inkluderar att han ska få träffa nya vänner, han känner en skam att han är arbetslös. Känslan av att han har något för litet bland andra individer gör att han förminskar hans sociala nätverk och relationer. Detta är enligt Goffman (2020) en situation där en individ undanhåller sitt stigma som i detta fall är arbetslöshet. Dessutom anser Goffman (2020) att den arbetslösa ungdomen det vill säga den stigmatiserade bedömer sig som en missanpassad person på ett ogästvänligt sätt från aktörer som arbetar, och anses inte vara avvikande.

7. Diskussion & Slutsats

Syftet med denna studie var att få en bättre förståelse för ungdomars tankar och känslor kring om dem upplever att deras livsstil har påverkats av arbetslösheten, samt om deras relation med vänner och familj har blivit påverkad negativt sedan dom blev arbetslösa. Det intresserade mig att förstå i vilken grad arbetslöshet kan förändra ungdomars liv, och med hjälp av Pierre Bourdieus teori om Sociala rummet samt Erving Goffmans teori om stigma har jag lyckats analysera ungdomars upplevelse om deras nya livsstil samt deras påverkade sociala relationer.

Att bli arbetslös kan vara en helt ny omställning, det kan medföra färre sociala kontakter, försämrad ekonomi samt att familjekonflikter kan öka inom familjen. När en individ har ett arbete så har den även en slags status och detta blir en del av individens definition av vem han är och det leder till en bättre självkänsla, en bredare socialt nätverk som i sin tur leder till att aktören känner solidaritet till samhället och inte utanförskap. I beskrivningarna fanns det tydliga skillnader på förändringar som har skett sedan arbetslösheten uppstod. Jag har under undersökningens gång fått en bättre förståelse kring problematiken som finns runt ungdomars situation som arbetslös.

Studiens två frågeställningar, har besvarats utifrån intervjuerna. Slutsatsen visar att ungdomar beskriver att deras livsstil har förändrats, och den främsta orsaken till en förändrad livsstil har varit enligt dem ekonomiska begränsningar. Det har medfört att dessa ungdomar inte längre kan ha samma sysselsättningar som förr, och på så sätt har både livsstilen ändrats men också deras sociala relationer till omgivningen. Och de upplever detta som en påfrestning. Det fanns tydliga mönster på att ungdomar upplevde mer irritation hemma nu när de är arbetslösa och befinner sig ofta hemma jämfört med förr när de var sysselsatta om dagarna. Samtliga ungdomarna ansåg att deras relation med deras familj och vänner har blivit negativt påverkad, det är allt mer bråk hemma och mindre tid och möjlighet att kunna spendera med sina vänner. Under studiens gång fick jag en uppfattning om hur viktigt det är att ungdomar har ett socialt liv, annars är det lätt att dem hamnar utanför samhället och upplever ett utanförskap som i sin tur kan leda till ett lägre självförtroende.

Ungdomarna talade om att utbildningsnivån var en av den största faktorn till att de idag står som arbetslös. Att ha en gymnasieutbildning utan mycket jobb erfarenheter var något som majoriteten påpekade. Ungdomarna upplevde att jobbmöjligheterna begränsas på grund av deras utbildningsnivå, men även jobberfarenheter är något som ungdomarna anser vara en

orsak till att de inte kan få in en fot i arbetsmarknaden. Som det nämns i inledningen är ungdomar den mest drabbade gruppen när det handlar om arbetslöshet, och detta beror på att unga vuxna som söker arbete inte har någon eller lika mycket erfarenhet som någon som är äldre, på detta vis minskar möjligheterna till att ungdomar ska få ett jobb.

För att kunna lösa detta samhällsliga problem, måste utbudet och efterfrågan på utbildning, arbete vara lika. Men kraven för att en ungdom ska kunna få jobb måste också dras ner, flera gånger under studiens gång kom det på tal från ungdomarna hur de tycker att det är omöjligt att få ett jobb om man inte har kontakter, för att kunna lösa problemet ungdomsarbetslöshet behövs det mer effektiva åtgärder där kraven minskar och ungdomarna kan ha en chans till att bevisa att dem är lika kapabla som en äldre person.

Jag är medveten om att denna studie inte representerar alla ungdomar, och inför framtida studier hade det varit intressant att jämföra kvinnors och mäns upplevelser och erfarenheter kring förändrad livsstil och sociala relationer. Det hade även varit spännande att komparera ungdomar med äldre personer. I och med att ungdomarna i denna studie anser att det största skälet till att de inte får ett arbete är på grund av saknade arbetslivserfarenheter, samt att majoriteten av jobben ute har orimliga krav för att en ungdom ska lyckas få jobbet. Det hade därför varit intressant att undersöka orsaken till att äldre personer är arbetslösa, och göra en jämförelse på dessa två målgrupper.

Avslutningsvis har jag under studiens gång reflekterat mycket kring de svårigheter som uppstår för oss studenter som är färdigutbildad men inte har någon arbetslivserfarenhet, kommer vi stå utan arbete för att vi har tillägnat flera år bakom skolbänken istället för att arbeta? Många tankar har gått runt i mitt huvud om att utbildningsnivå inte egentligen spelar någon roll om arbetsgivaren inte sänker kraven på nyexaminerade personerna. Utbildning blir bara en del av vad Bourdieu kallar för symbolisk kapital, ett värde som i längden inte kanske gynnar oss, om vi inte har kontakter eller erfarenheter.

8. Referenser

Angelin, A (2009). *Den dubbla vanmaktens logik. En studie om långvarig arbetslöshet och socialbidragstagande bland unga vuxna*. Lunds universitet, socialhögskolan.

Becker, H, S (2008). *Tricks of the trade*. Malmö: Liber AB

Bryman, A (2016) *Social research methods*. Oxford: oxford university press.

Bourdieu, P (1999) *Praktisk förnuft*. Göteborg: Daidalos

Goffman, E (2020) *Stigma den stämplades roll och identitet*, 5 uppl. Lund: Studentlitteratur AB

Rennstam,J,,Wästerfors, D (2015) *Från stoff till studie*. Lund studentlitteratur

Elektroniska källor

Arbetsförmedlingen (2021). Hög arbetslöshet bland ungdomar men många väljer att utbilda sig. Hämtad 2021-11-17 från <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/press/pressmeddelanden?id=E3E789B0F0F1C43D>

Ekonomifakta (2021) arbetslöshet och sysselsättning i statistiken. Hämtad 2021-11-09 från <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsmarknadens-uppdelning/Definitioner-pa-arbetsmarknaden/>

Hwang, Y (2017) What is the cause of graduates unemployment? Focus on individual cancerinstitut and perspectives. <https://emea01.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fdx.doi.org%2F10.5296%2Fjei.v3i2.11378&data=04%7C01%7C%7C795ffbbaf3f64>

[d44ecad08d9cbcf8a6d%7C84df9e7fe9f640afb435aaaaaaaaaaaa%7C1%7C0%7C637764914496197389%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljojMC4wLjAwMDAiLCJQIjojV2luMzliLCJBTil6lk1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C3000&data=9W6GirhzqrWY86lQRBEYpKSqGLxeFyOEaVyaJYmWD9s%3D&reserved=0](https://www.kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/ekonomiskt-bistand/arbetsloshet/arbetsformedlingen-uppdrag-service-och-tjanster/#:~:text=Livsstilsförändringar%20som%20ofta%20åtföljs%20av%20arbetslöshet%20är%20svåra,eller%20elimineras%20aktiviteter%20som%20weekendresor%2C%20nätter%20och%20hobbies.)

Jobs-job (2021) Fördelar och nackdelar med arbetslöshet. Hämtad 2021-12-01 från <https://sv.jobs-job.com/advantages-disadvantages-of-unemployment-7346#:~:text=Livsstilsförändringar%20som%20ofta%20åtföljs%20av%20arbetslöshet%20är%20svåra,eller%20elimineras%20aktiviteter%20som%20weekendresor%2C%20nätter%20och%20hobbies.>

Jönsson,L (2001) Arbetslöshet och familjerelationer.
<https://doi.org/10.3384/SVT.2001.8.3.2772>

Kunskapsguiden (2021). Arbetsförmedlingen – uppdrag, service och tjänster. Hämtad 2021-12-01 från <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/ekonomiskt-bistand/arbetsloshet/arbetsformedlingen-uppdrag-service-och-tjanster/#:~:text=Arbetsförmedlingens%20uppdrag%20handlar%20i%20grunden%20om%20att%20bidra,erbjuder%20service%20och%20tjanster%20till%20arbetssökande%20och%20arbetsgivare>

NE (2021) arbetslöshet. Hämtad 2021-11-02 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/arbetsloshet>

SCB (2020) Coronapandemin slog hårt mot arbetsmarknaden. Hämtad 2021-11-05 från <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/arbetskraftsundersokningar/arbetskraftsundersokningarna-aku/pong/statistiknyhet/arbetskraftsundersokningarna-aku-arsmedeltal-2020>

Rogenrud,K (2020, 28 oktober). Ungdomsarbetslösheten historiskt högt. SVT nyheter.
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ungdomsarbetslosheten-historiskt-hog>

Wikipedia (2021) Livsstil. Hämtad 2021-12-14 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Livsstil>

9. Bilaga 1

Intervjuguide

Bakgrund

- Hur gammal är du?
- Hur länge har du varit arbetslös?
- Vad gjorde du innan du blev arbetslös? Studerade /jobbade?
- Söker du jobb för tillfället?
- Har du någon utbildning? (isåfall vad)
- Bor du hemma med din familj?
- Är du inskriven hos arbetsförmedlingen?

Familj, vänner och omgivning

- Upplever du att din sociala relation med dina vänner och familj har påverkats sen du blev arbetslös? Ja hans vänner jobbar, dom har inte lika mycket tid som förr
- Känner du att du får de stöd du vill ha från dina vänner och familj?
- Får du någon ekonomiskt stöd av din familj?
- Känner du någon begränsning på vad du kan och inte kan göra med dina vänner på grund av din situation som arbetslös?
- Har du någon gång upplevt ditt sociala liv har blivit sämre sen du blev arbetslös?
- Har du nånsin känt dig utfrys av din familj eller vänner?

Ungdomars upplevelse kring arbetslöshet och förändrad livsstil

- Upplever du att du mår sämre sen du blev arbetslös?
- Känner du dig "utanför" samhället på något sätt?
- Vad gör du för att du ska hålla dig sysselsatt?
- Hur upplever du jobbmöjligheterna?
- Anser du att du får tillräckligt mycket hjälp från arbetsförmedlingen?
- Har du motivation till att jobba?
- Upplever du att ditt välmående har påverkats negativt sen du blev arbetslös?
- Hur ser en vanlig dag för dig?
- Vad är anledningen till att du är arbetslös idag?

- Upplever du att din livsstil har förändrats sen du blev arbetslös? (isåfall hur)
- Känner du att din utbildningsnivå stoppar dig till att få en bättre jobbomöjlighet?